

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani,

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Din viața noastră națională și culturală.

— Presa noastră. —

IX.

În 1885 împlinindu-se o sută de ani dela frângerea pe roată a martirilor libertății Horia și Cloșca, Românii din toate părțile se pregătesc a serba memoria lor prin festivități și rugăciuni pentru odichna sufletelor lor. Răposatul metropolit Miron Romanul, îngrijit ca nu cumva guvernul țării prin sărberea centenarului să lovească în biserică, pe cuvântul că face politică, interzice preoților prin circulare trimise din Sibiu în ajunul sărbării, celebrarea serviciilor divine. Acest demers al metropolitului a fost o armă binevenită »Tribunei« ca să-l atace în nrul 39, timbrându-l de dușman al poporului român. Metropolitul nu este cruțat nici din partea »Gazetei Transilvaniei«. »Tribuna« însă voind să facă din sărberea centenarului o mare chestie politică, se încinge în ceartă cu »G. Trans.«, cu »Viitorul« și »Pester Llyoid« căruia i-s-a scris din București, că sub președinția lui Bibescu s'ar fi înființat un comitet iredentist. »Tribuna« ia condeiul „în contra încărunțirilor frunțași literari dela „G. Tr.“ și îi denunță pe aceștia, pe nedrept, că ar sta în legătură cu nu știu ce iridentisti. Acest atac dă naștere unei certe, care se continuă în numerii 46, 47, 49 și 57. Dl Babeș văzându-se silit să desaproabe atitudinea politică a »Tribunei«, cearta ia dimensiuni tot mai mari.

Ca o apărătoare devotată și sinceră »Tribuna« ancorează în fața bisericii. Lucrurile ce se petreceau la reședința metropolitană și în consistoriu nu puteau afla soluțiunea dorită fără concursul desinteresat al »Tribunei«. Aceasta voia se-și formeze o partidă în sinul sinodului, ca apoi să deslege multe chestiuni după înaltele-i vederi politice. Momentul îl oferă restaurarea Consistorului ce avea să se facă cu ocaziunea sinodului arhidieceșan din 1885. Dar durere! Căci arta de a cârmui și înșgheba partide a dlui Cosma s'a dovedit superioară și mult mai eficace sforțurilor »Tribunei«.

După anul 84 al »Tribunei«, în care reproduce din »Pester Llyoid« un articol asupra restaurării Consistorului. Tribuniștii au suferit eșec pe toată linia față de »Albina« și »consorțiul« »Telegraful Rom.«, devenit după »Tribuna« organ al politicei guvernamentale.

Dl Babeș, ca politician și factor însemnat al Consistorului, era o chează rea în ochii Tribuniștilor. Într'un chip sau altul trebuia discreditat, făcut imposibil. »Tribuna« în nr. 157 îi interpretează în mod tendențios niște vorbiri ținute în dietă. Apoi în nr. 205 îl

denunță, că deși a fost găzduit la metropolitul Miron, totuși a luat spese și diurne în suma de 640 fl.

Atacurile contra dlui Babeș erau abia la început, ele aveau să continue într'un stil și mai mare, căci »Calumniare audacter semper aliquid haeret«.

Dl Cosma cu temperamentul său englezesc și stând în apropierea tronului arhieresc încă le da mult de furcă Tribuniștilor, fiind-că după zisa aceasta, căuta să influențeze partidul național și să împedecă ori-ce lucrare salutară națională (nr. 290).

Și pe când »Tribuna« își îndrepta săgețile acuși contra metropolitului Miron, Cosma, Babeș, acuși contra »Telegr. Rom.«, »Gaz. Trans.« nu înceta de-a se lamenta, că toți aceștia și aceste foi împedecă înșgheba partidului național și stânguesc soliditatea în sinul poporului român, pe care singură »Tribuna« o susține.

Cu mult mai marcantă decât în 1885, este activitatea »Tribunei« în a. 1886. Despre aceasta va urma.

— n. —

Discurs festiv

pronunțat de secretarul episcopesc

Dr. Corneliu Bulcu

la iubileul „Familiei“

Doamnelor și domnilor

Onoratul comitet al despărțământului orașan al Asociațiunii mi-a încredințat onorifică misiune de a lua cuvântul în această mare și frumoasă zi, în care sărbăm iubileul de 40 ani al revistei »Familia« prin Iosif Vulcan.

Dacă este o știință, care azi de o potrivă trebuie să intereseze pe toți Românii, aceea este literatura. Dați-mi voie așadar, doamnelor și domnilor, ca în treacătul a câtorva momente să fac puțină literatură.

Admit, că multe savante și ingenioase cercetări și scrutații s'au făcut în domeniul literaturii române. Făcutu-s'au acele de oameni activi și de spirit, dar' totuși pe aceasta temă suntem azi și vom fi și mâne, întocmai cum zice Rousseau despre femeie: »ori cât de multe se scriu asupra ei, tot ne mai rămâne ceva de zis«.

Și ce este literatura? În genere, nu e altă decât expresiunea sentimentelor și ideilor popoarelor, ori ca istorie, este istoria vieții spirituale a unui popor în determinate epoce. Ea ne prezintă fotografia a tot ce omul a simțit și cugetat până în prezent. Și ori cât de mărginită și neperfectă ar fi ea, formează leagănul civilizațiunii. Pier popoară și dispar civilizațiunii, literatura însă rămâne în picioare, pentru-că trăiește cu sentimentul și se nutrește din spiritul nemuritor al popoarelor. Așa vedem, că Grecia lui Pericle și Roma lui August nu mai sunt, ele însă trăesc și în momentul actual, vor trăi și în viitor, nu numai ca suvenir, ci întocmai ca parte a existenței noastre și a generațiunilor viitoare. Trăiesc și vor

trăi în operele neperitoare sujerate de inteligență și de sentiment.

A cultura literatura, a critica și a da judecată asupra chestiunilor ce prin natura lor sunt de domeniul literaturii; mai încolo a consacra talentul acestei chestiuni mari, înseamnă a eși din sfera umilită a vieții prozaice, a da viață sentimentului și sbor fantasiei, și este acesta un lucru mult folositor pentru înțreținerea vieții spirituale a unui popor.

Să ne îndreptăm așa dară voința noastră spre perfecționarea facultăților sufletești, s'o dirigem spre cultivarea literaturii și spre educațiune națională. Un scriitor francez zice: »cu cât oamenii vor fi mai luminați, cu atât vor fi mai liberi«; ear' înțeleptul Țichindeal adresându-se către Români zice: Minteal mărită nație... mintea!... când te vei lumina cu învățăturile... mai aleasă nație nu va fi pe pământ înaintea ta«.

Avem și noi Românii literatura, putem fi mândri de ea azi. Dacă ne ridicăm cu amintirea numai la finele veacului al XVIII-lea și la începutul celui al XIX-lea, cu multă îndestulare și sufletească bucurie vom afla, cum Samuil Clain, Șincai și Petru Maior, acești luceferi ai orizontului românesc, așezară pe pagini perene cronicile Românilor, cuiese și descifrate din manuscrisurile arhivelor străine, cum cu neobosit zel compuseră regulile de filologie și gramatică, lexicoane, studii teologice și morale.

Intr'adevăr o glorioasă aură se ivi cu acești scriitori mari pe cerul literaturii române. Ei prin valoroasele lor scrieri și prin persecuțiunile îndurate își fac numele neperitor în istoria literaturii române. Ca să facem pomenire numai de scriitorii din a noastră patrie, tot în același timp muncesc cu multă râvnă pe terenul literaturii românești: Molnar, Tempea, Diaconovich, Țichindeal și alții. Acest din urmă scrie fabule și »precepte filosoficești și moralești«.

Acești bărbați prin scrierile și strigările lor au reușit să mijlocească emanciparea diecesii Aradului din robia limbii sârbești și să înființeze preparadia din Arad. La aceste în cel mai potrivit timp, de bun și cu totul neașteptat ajutor le veni înființarea gimnasiului din Beiuș prin marele episcop Sam. Vulcan.

Mulți însă din scriitorii români în cursul veacului al XIX-lea au părăsit țara trecând în România. Așa au trecut granițele țării: Ioan Maiorescu, Muntean, Laurian și George Lazar. Lucrarea literară pe acele timpuri aici la noi a întâmpinat tot mai multe și mai multe greutăți din cauza censurei aspre și aceasta era în mare parte motivul, că acești muncitori literați au părăsit țara lor.

George Lazar a trecut în România, precum însuși spune, ca »se samene grăul cel curat și fără neghină«; aici a fondat școală și cu învăpăiat zel a lucrat pentru deșteptarea simțului național. A și reușit a desvolta conștiința națională mai mult decât se poate crede. Tot pe acele timpuri au muncit pe terenul literaturii române poeții ardeleni: Bărac, Budai, Delean și Vasile Aron, a căror scrieri au devenit mult populare.

Cultivarea limbii și a literaturii române s'a început la noi de-odată cu a limbii și literaturii maghiare, și a ina-

intat în anii războaielor, încă și după pace sub reacțiune.

Spiritul reacționar, care dela 1815 se lățise peste toată Europa, dacă nu putu stinge puternicul sentiment național deșteptat prin apostolii dela începutul veacului al XIX-lea, dar' îl slăbi înăbușindu-l (V. Barițiu »Părți alese« vol. I. pag. 100).

Abia dela 1838, când George Barițiu înființă în Brașov »Gazeta Transilvaniei« și »Foaia pentru minte, inimă și literatură«, din nou încep să se zărească lumina reinvierii naționale. Deșteptarea poporului prin evenimentele din 1848, înmulțirea școalelor primare și secundare, ca gimnasiile din Brașov, Năsăud și Brad, Asociațiunea înființată la 1860 ș. a. au răspândit și continuă a răspândi tot mai mult cultura în masele poporului român. Dar' lipsa bunăstării materiale și alte multe nevoi și pedeci sunt cauzele, pentru cari în țara noastră literatura nu s'a putut desvolta întocmai precum s'ar fi dorit.

Pe lângă toate aceste totuși în epoca așa numită națională a literaturii române, cu mult zel s'au distins pe terenul literaturii: Andreiu Murășan în poezie, Timoteiu Cipariu în filologie, George Barițiu, Iacob și Aurel Murășan, Cristea, Marienescu, Alexandru Roman și Babeș în ziaristică și istorie, Șaguna, Moldovan, Ilarion Pușcariu, Grama, Micul, Gregoriu Silași și Augustin Bunea în istoria bisericească, Ioan Lăpădat și Iosif Vulcan în poezie și literatura estetică.

Numele ce-l zisei mai urmă este numele ilustrului scriitor român, care aproape jumătate de secol a mers în fruntea întregii noastre mișcări intelectuale. Este varie și extinsă, doamnelor și domnilor, câmpia în care Iosif Vulcan timp atât de îndelungat a tras brazde de lumină. Poet, estetic, critic, etnolog, jurnalist și dramaturg; iată căile, pe cari lumina minții sale a străbătut o mulțime de probleme din viața poporului român.

Am venit la acest loc, doamnelor și domnilor, ca în mod festiv să iubim pe muncitorul literar Iosif Vulcan, care înainte de asta cu 40 ani a întemeiat valoroasa sa revistă beletristică și literară »Familia«. În cursul timpului de 40 ani o sumedenie de reviste și jurnale române au ajuns în cimitirul literar, până-ce »Familia« sustă și va susta în mod falnic, asemenea unei plante, care și-a extins rădăcinele sale peste întreaga grădină a poporului român din țara noastră.

Dați-mi voie, doamnelor și domnilor, că fără de a atinge modestia ce atât de mult îl caracterizează pe eruditul, pe mult iubitul nostru iubilant, să vă fac o scurtă dare de seamă despre a lui rodnică activitate literară.

Muncit-a și scris-a Iosif Vulcan la început din zel de românism, dar' așa că totdeauna s'a gândit profund la ceea ce a scris. Inspirat de o pasiune jună, a scris o serie de poezii lirice, din cari atâtea câte a publicat sunt de ajuns pentru a putea aprecia talentul său poetic. De loc la începutul carierei sale de scriitor și jurnalist, fără de a răsfoi chrisoavele ascunse prin archive, fără călăuză, el scria într'o limbă ale-

șuită de pe buzele poporului român, într-o limbă dulce și într-o versificație ușoară și corectă. Fondul unor poezii a lui Iosif Vulcan e împrumutat dela popor, a cărui înfrunzire se observă în întreaga sa lucrare atât în poezie cât și în proză. Și dacă vom zice, că poezia lui Vulcan curge ușor și cu gândire de tinerețe este, că ea e rodul în mare parte a vârstei tinere, în care totul curge mai ușor. Așa e doamnelor și domnilor că Iosif Vulcan e tânăr și azi — numai përlul i-a albit.

De-l vom privi și mai de aproape ca poet, vom afla că a cântat simțirile, dorurile, bunătatea, bucuria lipsurile și suferința poporului român; a cântat cu un glas vioiu și sprinten înfrățirea și iubirea dulce a tinereții sale. Dar pentru a ne dispensa de aprecieri particulare, lăsăm să vorbească însași lira poetului. Așa în poezia »Ce ne mai lipsește«... cu glas de profet zice:

»Mecenați ne trebuiesc,
Numai dînșii ne lipsesc,
Școale ne mai trebuiesc
Numai aste ne lipsesc,
Cetitori ne trebuiesc
Numai ei ne mai lipsesc,
Limba ne mai trebuiesc
Numai asta ne lipsește,
Am trăi noi fericite.
Am avea un viitor
Numai una ne lipsește,
Intrunirea tuturor.
Aste ne mai trebuiesc
Numai aste ne lipsesc.

Cineva va mai putea trage la îndoială, că nu sunt aceste exclamațiuni ale poetului Vulcan inspirate de un profetic sentiment? Oare nu ne muncesc pe noi și azi aceste lipsuri, aceste nevoi?

Cine nu se va îndulci sufletește cetind cum Iosif Vulcan scrie despre sentimentul de mamă:

»Ori și câte simțeminte
Sunt în oameni pe pământ,
Mai înalte și mai sfinte
Ca și-a mamei dulci nu sunt;
Căci iubirea cea mai mare
Și durerea cea mai grea,
Fericirea de încântare
Le resimte numai ea.

Cu însuflețire românească ne provoacă la lucrare, când zice:

»Ori și cât de mici la număr
Noi trăim tot aici,
Dacă umăr lângă umăr
Într'un cuget ne-om uni;
Căci nu glota, număr mare,
Dau țările ginților;
Ci înfrățirea la lucrare
Pentru un mândru viitor.

În mijlocul luptelor ce în viață a suportat, pătruns de dorul ce-l are față de înaintarea și înflorirea națiunii sale, ne zice poetul Vulcan:

»Vei fi tu încă mare, națiunea mea amată,
Avea-vei încă dată un mândru viitor,
Ca steaua n'zori apus-a mărirea-ți de odată,
Dar soarele răsare cu-apusul stelelor.
Nu desperați! la lucru cu mână românească
Și-atunci națiunea noastră de nou va se
[n]florească.

Atunci, când ne provoacă cu însuflețire să fim buni și însuflețiți români, tot odată ne îndeamnă să ne iubim și patria; așa zice:

»Feciori eroi la luptă fecioare încântătoare,
Speranța, floarea, fala Românilui înjosit;
Sădiți în pieptul vostru a patriei amoare,
Să fiți români, române, căci timpul a sosit!
Nu desperați, la lucru cu mână românească,
Și-atunci națiunea noastră de nou va se
[n]florească.

Român învăpăiat, naționalist înflăcărat între ori ce împrejurări a fost Iosif Vulcan, ceea ce atât de dragălaşă transpiră din următoarea poezie:

Ce simțire de plăcere
Saltă'n ochi și-mi arde'n vânil
E plăcerea ce-ți ofere
De-a petrece cu Români,
Vorba, cântul, simțământul,
Toate drag ni-se ntrunesc;
Căci și dorul, ba și gândul,
Totul este românesc.
Trageți hora românească,
Ce-i român să tot trăiască.

Avut-a Iosif Vulcan darul de a cânta tot ce a văzut, tot ce a atins și

înviat inima sa. Paserile, florile și fluturii, cântă, vorbesc, plâng și sufer în poeziile lui. Așa cetim în »Conspiranținea florilor«:

»In șir garofițe, sulfine și nalbe,
Bujor, odolean, clopoței, toporași;
Fflori roșie, vinete, verizi și mai albe
Formau o cunună de frați dragălaşi.
Dincolo camelii și crini, lăcrimioare,
Și cactuse, roze cu dulce miros,
Și nu-mă-uita, busuioc, stelișoară,
Ghirlandă cu farmecul ei amoroș.

Bujorul începe cu tonul seu lin:
Surate iubite, a noastră regină,
Copila plâpândă pe noi ne-a uitat;
De-o lună de zile nu vine n'grădină
Să-și facă din noi buchetaș minunat.

Am citat cred de ajuns, ca să ne convingem doamnelor și domnilor, despre aceea, că ori cine cetește poeziile lui Iosif Vulcan, par'că de loc l-ar și cunoaște, de oare-ce toate scrierile sale au o înlanțuire cu viața sa. În toate îl vezi luptându-se cu împrejurările. Talentul seu deosebit se manifestă mai ales într'aceea, că ori cât de mic, ori cât de neînsemnat e subiectul poeziei sale, îl face interesant prin sfârșit, care totdeauna e puternic, e culminant.

Atunci, doamnelor și dlor, când sufletul dvoastre în mijlocul atacerilor zilnice simte nevoe de răcorire, de expansiune și de ideal, luați și cetiți poeziile, cetiți novelele, piesele teatrale și discursurile lui Iosif Vulcan, și veți afla, că toate acestea vă vor satisface în privința aceasta. Vă vor înfrumuseța lumea, vă vor nutri sufletul, vă vor îndulci impresiile obștești și pe cei în vîrstră vă vor întineri. Au nu ne vorbește Iosif Vulcan cu sufletul, când ca orator prudent, cu tact și însuflățit ne zice:

»Mama noastră a tuturora e națiunea: O vrednică mamă, care a îndurat mii de suferințe, iubitoare și bună, care și-a pus în cumpănă pentru noi toate podoabele; de neam mare, căci e odrasla gîntei latine, din care și-a adus comori de însușiri neprețuite, ce alții n'au. A fi vlăstarii ei e mândria noastră. A o iubi și-a jeri pentru ea tot, chiar și viața, e datoria noastră de oameni cinstiți.«... Mai departe ne zice: »Aceasta simțire are o putere supraomenească, o putere, care dă sbor nădejdei și curaj voinței noastre, o putere căreia ne supunem cu fală. Puterea această se numește deșteptă, a înrădăcina și desvolta conștiința națională. O muncă aceasta, la care trebuie să ia parte toți, câți țin să fie vrednici de cinstea obștească, dând cea mai bună parte a puterii lor.

Dat-am loc aici cător-va șiruri dintr'un discurs al lui Iosif Vulcan. Nenumerate sunt discursurile ce a ținut dându-l la diferite întruniri, și totdeauna era elocinte, căci zisele lui eșiau din adăncul inimei, și cauza îi era sfântă și cu sfințenie prințepută și ascultată.

Sunt acum 35 ani de când s'a înființat: »Societatea pentru fond de teatru român« și de atunci păuă azi această mișcare de mare însemnătate pentru răspândirea culturii românești în patria noastră neîntrerupt și-a avut în fruntea sa ca cel mai laborios factor al ei pe Iosif Vulcan. Aceasta societate în timpul din urmă sub conducerea înțeleaptă a presidentului Iosif Vulcan a luat nou avânt și credem, că nu mai este departe timpul, când societatea actorilor români va cutriera sate și orașe, ca în limba dulce românească să vestească neamului nostru bunul, adevărul și frumosul.

În istoria culturii române pe pagina unde se va descrie nașterea și dezvoltarea artei dramatice cu recunoștință va fi citat și numele lui Iosif Vulcan, care atât prin activitatea dezvoltată în prosperarea Societății pentru fond de teatru român, cât și prin piesele sale teatrale a deșteptat și deșteptat și azi în pualicul român simțul, gustul și ambiția pentru scena română.

O specie a scrierilor sale este *novela*, Toate novelele și schițele sale

sunt morale și moralisatoare și cuprind subiecte din societatea română. Merită aceste locul lor în literatură, pentru că deșteaptă mereu suvenirii dragălaşe din timpurile desvoltării limbii și literaturii române în patria noastră. Stilul acestor scrieri e bogat, colorat, variat și de o rară originalitate. Are ceva ce aparține exclusiv scriitorului.

Cine dintre dvoastră n'a cetit »Ranele națiunii« de Iosif Vulcan? Este aceasta scriere o fidelă și conștiințioasă iconană a stării noastre sociale și naționale, și pe lângă o profundă cugețare ne prezintă un învăpăiat naționalism. — Să nu uităm a nota și aceea, că în scrierile lui Iosif Vulcan aflăm multă satiră și umor plin de spirit. Umorul lui însă e de așa nuanță, că nici odată nu vatămă nici atacă bunul simț și gustul extetic, precum adese-ori fac preinșii nostri umoriști.

Pe timpul când la frații de peste Carpați munciau pe terenul literar Tit Maiorescu, Vasile Pogor, Constantin Negruzzi, Vasile Alexandri și alții, în Ardeal George Barițiu pe terenul jurnalistic și Timoteiu Cipariu pe cel științific, — pe atunci cei din Ungaria propriu zisă, în frunte cu Iosif Vulcan își aveau teren comun de înțelegere asupra limbii și scrierii române, asupra extetice și a literaturii în revista »Familia«. E constatat, că afară de bătrâna »Gazeta« nu este nici un jurnal românesc, care să aibă mai multe și mai reale merite pentru poporul românesc decât »Familia«.

»Familia« de loc după întemeiere deveni arena convenirii celor mai ilustre condeie, cari împreună cu multe talente tinere au dat ajutorul lor muncitorului redactor, care în scurt timp a reușit a ridica nivelul jurnalului seu. O știm cu toții, că mare parte a muncitorilor literari de azi, din »Familia« lui Iosif Vulcan au aflat primele lor cunoștințe literare, precum și aceea, că multe talente, devenite în urmă sərbătorite, în »Familia« și-au făcut aparițiunea în arena literară.

Ear' ce privește publicul cetitor, o multime mare de preoți, funcționari, conștiință națională. Apoi continuă: Datoria frunțușilor ori-cărui neam este a învățători, cărturari din popor au avut de școală »Familia«, care i-a introdus în cunoașterea autorilor români și a productelor lor.

Așa e, doamnelor și domnilor, căci redactorul »Familiei«, ilustrul nostru jubilat, în cursul obositor al unei munci zeloase de 40 ani, a reușit să deștepte în Români simțul comun, simțul spre lucrare împreună, simțul pentru tot ce e bun, nobil și frumos. Reușit-a dănsul să adune și concentrate mai toate puterile, dorințele și nizuințele isolate ale Românilor. Și a munci în literatură 40 ani de-a rândul, în mijlocul unei societăți în mare parte indiferentă de ceea ce se scrie, acesta e semnul unui suflet de om ales.

Timp de 40 ani a tost Iosif Vulcan adevăratul dascăl literat al poporului român, care abandonând ori ce funcțiune publică ce i-ar fi consumat puterile și l-ar fi indispus pentru munca literară, s'a dedicat, ba putem zice, că s'a jertfit cu trup cu suflet activității jurnalistică; ceea ce va să zică, s'a jertfit din tinerețele sale pentru luminarea și înrădăcirea conștiinței naționale în frații sei Români. Martori ne sunt cele 39 volume deja împlinite ale »Familiei«, că redactorul ei este un bărbat de un talent original și de o judecată profundă, cari distinsse calități împreunate cu o înaltă inteligență și erudițiune, îi asigură un loc în rândul literaților iluștri români. Martore ne e și aceea împrejurare, că cel mai înalt areopag al literelor — Academia Română — deja de ani il are în sinul seu ca membru laborios; unde aceea înaltă distincțiune l-a ajuns, nu de mult fu ales president în secțiunea literară.

Astăzi, când mi s'a dat onorul a face o scurtă revistă asupra activității lui Iosif Vulcan pe terenul literar, sunt fericit că pot cu multă plăcere constata, că încă nu e încheiată aceasta rodnică activitate. Talentul și diligența ce a pus Iosif Vulcan în serviciul culturii naționale, mai promit încă multe lucrări; dar' și cât a lucrat este de ajuns se-l pomenim în rândul celor mai destoinici și mai iluștri muncitori și luptători naționali.

Doamnelor și domnilor! Activitatea lui Iosif Vulcan pe terenul literar, poate fi proverbială. Rari oameni, cu atâta răbdare! Înainte cu Dumnezeu! Nu te oprească în a ta muncă criticele acelor ce n'au gustul literaturii, ci mergi înainte, pe drumul ce ți-ai ales! Să-ți ajute D-zeu! La mulți ani să trăești!

Despărțământul Orăștiei a contribuit la acest inbileu mare și binemeritat cu următoarea depeșă: »Țarina pădăginită a literaturii rămâne ai ogorit-o, sămănat-o, grăpat-o și plivit-o; sămănța aruncată, produs'a în restimp de 40 ani fructe binefăcătoare asupra familiei române. Viață îndelungată! Despărțământul Orăștiei: Domșa, director. Bercian, secretar.

Concertul Corfescu.

Cetim în »Deșteptarea« Nr. 32 »Luni în 2 Maiu publicul Cerrăușan a avut ocașie să-și deie opinia asupra baritonului dramatic, dlui Nicolae Corfescu. Așteptările auditorului au fost pe deplin satisfăcute, dovadă că critica favorabilă din alte părți, care a premers acestui concert, nu este exagerată. Dl Corfescu dispune într'adevăr de-o voce puternică de mare dimensiune, totodată însă mlădioasă și de un timbru dulce. Un bariton dramatic de toată puterea cuvântului. În urma școlii perfecte de care a fost părtăș, și al inteligenței sale musicale D-Sa se știe acomoda recerînțelor pentru sala de concert, și știe a-și măestri admirabil vocea după propria voință. Toate arile mari din operele măestrilor Verdi, Wagner, Rosini, Leoncavallo, Diaz etc. au fost prestate cu deplină perfecțiune și mare precisiune. Admirabil de gingaș au fost executate cântecele noastre naționale de Ștefanescu, Dima, Popescu. Unele din ele ca d. e. Doina de Dima »Mugur mugurel« erau de-o duiosie fascinatoare. Corfescu cu aceeași ușurință ca și cele joase, te făceau a crede că ai înainte-ți un tenor. Cu vie și nesfârșite aplause a recompensat publicul asistent pe dl Corfescu pentru fiecare punct din programul bogat, entusiasmant de prestațiunile D-Sale artistice, etc. Prevenitori amabili, atât concertantul cât și acompaniatorul, dl Otocar Hrimaly, au adaus în urma aplauselor frenetice al auditorului, încă multe cântece duiosă la acele din program și mulțumit a părăsit publicul sala concertului.

*Reuniunea de cântări
Ciprean Porumbescu.*

Tot asemenea aprețieri elogiase la adresa dlui Corfescu cetim în »Voința« din Bistrița, care i-a reprodus și portretul ca artist, apoi ca »Trovatore«, »Unirea« din Blaș, »Tel. Rom.« pentru concertul din Cluj, »Czernovitzer Allgemeine Zeitung«, Czernovitzer Tagblatt, »Bukovinaer Rundschau«, »Bukovinaer Post«, »Kolozsvári Hirlap«, »Kolozsvári Iriss Uiság«, »Uiság« din Cluj și »Nemzeti Hirlap«. — Toate aceste sunt ateste despre destoinicia dlui Corfescu, cari îl ridică la nivelul adevăraților artiști în musică vocală.

»Bukovinaer-Rundschau« scrie: *Concert Corfescu.* »Zu einer Zeit, wo in anderen Orten das Concertleben längst aufgehört hat, scheint dasselbe bei uns eigentlich erst beginnen zu wollen, dem kaum ist die Cammermusiczoire verklungen, so veranstalte am letzten Montag Herr Nicolae Corfescu, Bariton der Bukarester Oper, schon wieder ein grosses Concert, welches, nach unserer an lokalen, wie an Veranstaltungen auswärtiger Künstler armen Musiksaison, jedenfalls beachtenswert ist. Der Concertist, eine künftige Männergestalt von echt südländischen Typus,

zeigte sich im Besitze einer äusserst umfangreichen, symmetrischen Stimme, die aber entschieden einen ausgesprochenen Tenorumfang hat. Derselbe besitzt eine sehr schöne Stimme welche anscheinend franco-italienischen Ursprungs ist, dem neben allen Vorzügen: einem schönen *«mezza voce»* dramatisch-belebtem Vortrag etc. Der Concertist trug eine aus Arien, rumänischen und deutschen Lieder bunt zusammengestelltes riesiges Programm vor und erntete nach jeder Nummer aufmunternden oft stürmischen Beifall.

Publicul român din Orăștie și jur, precum și toți iubitorii de artă, sunt rugați a participa la concertul anunțat prin afisuri.

Orăștie. Hotel „Transsilvania“. Sâmbătă, la 9 Iulie n. 1904. Mare concert dat de *Corfescu*, prim bariton dramatic al operei Regale dela Teatrul Național din București. Acompaniamentul la piano va fi ținut de *.*.

Programa: 1. Wagner. Aria *Tannhäuser*. 2. G. Ștefănescu. Mândruță dela munte. 3. Schubert. *Erlkönig*. Wanderer. 4. Leoncavallo. Prolog din opera: *Pagliacci*. 5. G. Dima. Mugur mugurel, doină. 6. Schumann. Die beiden Grenadiere. Widmung. 7. Tache Popescu. Frântușă foi de fag. 8. G. Ștefănescu. Cântecul fluerașului. 9. I. Murășanu. Doina Ciobanului. Inceputul la orele 8 seara. Prețul locurilor: Loge 10 cor., locul I. 3 cor., locul II. 2 cor. Intrare 1 cor. Bilete se află de vânzare în prăvălia diui H. Graef și seara la cassă.

ANIVERSAREA A 37-a

a tragediei împăratului din Mexico Maximilian.

La 19 Iunie s'au împlinit 37 ani dela moartea împăratului Maximilian din Mexic. In ziua aceasta adevărat tribunal revoluționar din Cvarnero a executat pe netericitul împărat. Dintre martorii oculari ai a-estui act dureros pentru casa de Habsburg numai unul trăiește, un ungur cu numele Tüdös József.

Când la inceputul anului 1867 generalul francez Bazaine după ordinul împăratului Napoleon III, a părăsit cu trupele sale Mexicul pentru a se întoarce în patrie, împăratul Maximilian a fost părăsit și de armata sa austriacă afară de un regiment de husari voluntari maghiari, care după executarea împăratului de asemenea a fost adus în patrie. Dintre acești husari voluntari a distins împăratul cu încredere deosebită pe Tüdös pomenit mai sus, care era de naștere din Comarom și după ocupațiune era cofetar și bucătar. Acest Tüdös a fost singurul european, care a fost de față la executarea dela 19 Iunie 1867 a netericitudinii Maximilian. Tüdös ca martor ocular, povestește următoarele despre aceste evenimente: Împăratul Maximilian a pășit cu curaj la locul de executare împreună cu generalii săi Miramon și Mehia cari au fost postați într'un șir cu împăratul. Atunci 18 soldați vînători indigeni au pășit înainte, cari nici n'au putut privi la țeașă și imposantul împărat și generalii săi zdraveni. Așa s'a întâmplat că 6 plumbi au intrat în pînțele împăratului, cari i-au cauzat mari dureri. Atunci ofițerul comandant a dat împăratului, care încă se sbătea plumbul de grație cu pistolul său.

Nainte de a fi executat, împăratul singur a mângâiat pe Tüdös, încredințându-i cu o misiune, de a duce ultima epistolă mamei sale, archiducesei Sofia; tot-odată s'a îngrijit în testamentul său prin consulul austriac din Mexico, ca Tüdös să aibă pensiu până va fi în viață. După ce împăratul a fost împușcat corpul său l'a așezat Tüdös în sicriu care a fost transportat la ordinul generalului Marguez într'un clastru, unde a fost secționat, scoțându-i-se inima și îmbalsamând-i-se corpul. Barba frumoasă a fost tăiată, din care o parte împreună cu legătura dela ochi a adus-o cu sine Tüdös. Scurt în urma asta vasul de războiu austriac Custozza a adus corpul împăratului la Triest, de unde apoi a fost transportat la Viena, și aici a fost așezat cu strălucită pompă militară în templul Capușinilor. În curând a sosit la Viena și Tüdös, și s'a insinuat la audiență la superba archiducesă Sofia, care l'a și primit ascultând plângend raportul lui Tüdös, care i-a predat apoi ultima epistolă a împăratului rămasă pe

barbei și părului, pe cari archiducesa le sêrta mereu, Sofia a lăsat pe Tüdös cu serviți de curte, dar' acesta a refuzat, mulțumind pentru ofertă, stabilindu-se în Budapesta, dar' mai nainte de ce ar fi părăsit Viena, a fost distins cu cucea de argint pentru merite. Membrii casei imperiale li-s'a părut prea puțină recompensa anuală testată de Maximilian și astfel împăratul Francisc Josef și părinții acestuia archiducele Francisc Carol și archiducesa Sofia au ridicat pensiuena contribuind fiecare cu câte 300 fl. la suma 1200 fl., pe cari Tüdös îi primește de 37 ani în tot anul regulat.

Este interesant, că Tüdös a voit să scape viața împăratului Maximilian, care era prizonier în Cvarnero, și scopul acesta aștepta un vapor austriac în portul Sampico dar' superbul împărat nici n'a voit să audă de fugă. Husarii voluntari mexicani au pus împăratului la dispoziție 15 cai, căpitanul și soldații cari păzeu pe împărat au fost corupți și totul era gata, numai împăratul a refuzat, pentru că el n'a putut crede nici în ziua ultimă, că Mexicani răsculați îl vor executa. S'a înșelat însă amar în sperata generositate a Mexicanilor.

Pepeni și crastaveți.

Ori care grădinar priceput știe că dacă cultivă la un loc pepeni cu crastaveți, adese-ori se întâmplă că o parte din pepeni se nu iasă destul de dulci. Sê sice: »par'că ar fi crastaveți».

Cercetările făcute în această privință au dovedit că cauza acestei stări de lucruri este determinată prin faptul că florile pepenilor sunt adese ori fructificate de polenul crastaveților. Dacă în condițiuni normale se fructifică florile pepenului cu polen de pepene atunci se obține un fruct care cuprinde aproximativ 24 la sută zahăr; pe unde rezultă un adevărat pepene. Dacă se fructifică o floare de crastavete cu polen tot de crastavete atunci se obține un adevărat crastavete cu un conținut ca 1 la sută zahăr. Din contră dacă se fructifică o floare de pepene cu polen de crastavete, atunci se obține totuși un pepene însă cu un conținut de abia 5 la sută zahăr, adică abia 1/4 din zahărul ce-l cuprinde pepenele adevărat. Nu același lucru se întâmplă când o floare de crastavete este fructificată de polenul unui pepene, deoarece fructul obținut, crastavetele rămâne aproape cu același conținut dela 1 sută zahăr.

Pentru valorisarea poamelor.

Prin rescriptul seu dno 15 Iunie l. tr. Nr. 5103, ministerul reg. ung. de agricultură ne pune în vedere, că în conformitate cu încredințările primite dela raportorii economici și dela organele de specialitate, cu toată seceta ce a domnit în anul acesta se arată o recoltă bogată de poame în cele mai multe ținuturi ale țării. Imprejurarea descoperită de consulatetele țării noastre, că și în străinătate se produc în anul acesta multe poame, va da producătorilor nostri mult de gândit cu privire la valorisarea produselor de poame.

Spre a sări în această privință într'ajutorul producătorilor, ministerul a dispus să se pună în mod gratuit la dispoziția proprietarilor mici spre folosire la prelucrarea produsului de poame, ce nu s'au putut vinde în stare crudă; căldări (căzare) de-ale statului pentru fertul spirituoselor, uscătoare (coșare, cuptoare, coșnițe) de uscat poame, piue (moriste) și teascuri (presă) pentru stors, ca astfel o parte a poamelor cu simburile osos, cari nu se poate ținea timp mai îndelungat și cu deosebire poamele atinse (vermănoase și fără față) prin preparare (prelucrare) se poată fi valorisate și cari astfel subtrase dela vânzarea din piață, mulțimea lor nu influențează prețul poamelor de soi și de calitate mai bună, ce se pun în vânzare.

A îngrijit mai departe, ca consulatetele noastre să atragă, pe calea celor mai răspândite foi din străinătate, atențiunea publi-

cului comersant asupra bogatei recolte de poame dela noi cu acel adaus, că în această afacere se pot adresa pentru mai buna orientare către comisarul regnicolar ministerial pentru cultivarea poamelor.

A dispus, ca amintitul comisar să poarte și anul acesta evidență despre proviziunea de poame din singuraticele ținuturi, cum și despre vânzătorii acestora și despre cumpărătorii de poame din străinătate.

Aducând subscribul comitet acest comunicat la cunoștința obștei noastre, ne adresăm către producătorii de poame și în deosebi către preoți și învățătorii nostri cu rugarea: să binevoiască:

a ne transpune cu posibilă grabire consemnarea proviziunii mai mari de poame și a proprietarilor lor, ca pe această consemnare s'o putem înainta la numitul comisariat ministerial;

a face atenți pe producătorii vânzătorii să se separeze, cu deosebire la mere și pere, poamele după soi și după mărime, și să fie cu deosebită îngrijire la pachetarea lor, deoarece poamele mestecate fără privire la soi și mărime, nu sunt căutate sau se vënd cu preț foarte redus;

în fine o recomandă producătorilor mari și de mijloc să nu-și vëndă cea mai aleasă parte a poamelor de iarnă îndată toamna, ci să se nizuiscă a le păstra în scopul vânzării de peste iarnă și primăvară, în localuri potrivite și cu deosebire în cămări de poame. Cum cea mai mare parte a producătorilor nu dispune de astfel de localuri potrivite, și nici de cunoștințele neapărate la construirea lor doritorii de a-și construi cămări pentru păstrarea poamelor cu puțină cheltuială și potrivit deosebirilor de spațiu și temperatură, se se adrese cu rugare (epistolă) către comisariatul ministerial (Országos gyümölcsészeti ministerbiztos) în Budapesta, care le va trimite în mod gratuit planurile și preliminarile de spese, provăzute cu îndrumări amănunțite despre culegerea și conservarea (ținerea) poamelor.

Sibiu, 22 Iunie 1904.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu».

D. Comșa,
pres.

Vic. Tordășianu,
secretar.

NOUȚĂȚI

La Putna! Așa câteva zile ne mai despart de mărețele serbări, ce se vor aranja în Bucovina într' amintirea marelui erou național român Ștefan Vodă cel mare și bun. Românii din toate părțile se pregătesc cu însuflețire și evlavie să petreacă ziua memorabilă de 2/15 Iulie, când se împlinesc patru sute de ani dela moartea lui Ștefan. Cele mai înalțătoare festivități vor avea însă loc fără îndoială în mănăstirea Putna, locul de vecinică odichnă alui Ștefan, în ziua de Sâmbătă 3/16 Iulie, unde se vor aduna în aceasta zi zeci de mii de Români din toate părțile, pentru-că mare a fost pentru toți, aici vor preamări memoria marelui domn român. Discursul festiv istoric va fi rostit la mormânt de distinsul profesor de universitate dl Dr. Dimitrie Onciul.

Comitetul central din Bucovina roagă pe toți Românii, cari doresc să ia parte la aceasta festivitate, să-și anunțe la timp venirea lor, ca să poată fi primiți și găzduiți. Anunțările se se adreseze dlui învățător sup. D. Vlad, în Putna, sau comitetului central în Cernăuț.

Dlugosz, istoric polon, îl numește »bărbat admirabil cu nimic mai pe jos de eroii vechi pe cari îi admirăm așa de mult», și Ștefan Vodă e pentru el »omul cel mai vrednic, căruia i-s'ar putea încredința domnia și imperiul militar peste întreaga lume».

Celor ce le dă mâna la Putna!!

Directoratul fundațiunii Șulufiane e convocat pe 14 Iulie n. la sedință ordinară anuală ce se ține la Metropolia din Blaj.

Necrolog. *Agapia Friedmann n. Mădean*, iubitoarea soției, dulcea mamă nu mai este! Victimă unei boale crude, a repausat în 1 Iulie a. c., în etate de 45 ani. Părăsindu-

ne-ai, lăsatu-ne-ai orfani, luându-ți calea spre eternitate, unde, nădăjduim, eară ne vom întâlni în aceea iubire în care ne-am despărțit. Domnul cereș să-ți dea ușurare pentru grelele suferințe avute în vieța acestal Inmormântarea scumpei noastre defuncte a fost în 4 l. c., la 3 ore d. a.

Șibot, în 2 Iulie n. 1904.

Liviu Friedman, soț. Mariți m. Andrescu, Lucreția m. Săcărea, Silvia m. Muntean fiice. Ioan Andrescu, Simion Săcărea, Petru Muntean gineri. Aurel Andrescu nepot.

Condolențele noastre!

— Funcționarii institutului »Patria» din Blaj cu inima întristată aduc la cunoștința tuturor amicilor și cunoscuților, că preiubitul lor amic și coleg Sofron Stan, compozabil, a încetat din viață în mod subit în 4 Iulie n. la 10 ore a. m. în anul al 34-lea al etății și al 11-lea al funcționării sale. — Blaj la 5 Iulie 1904. — Rugați-vă pentru el!

Concert popular aranjează »Reuniunea română de cânt și musică din Lugoj» Duminecă în 10 Iulie st. n. 1904 sub conducerea dlui dirigent Ioan Vidu în grădina otelului »Concordia». După concert urmează petrecere dansantă. Prețul de intrare: 3 cor. de familie și 1 cor. de persoană. Bilete se capătă sara la cassă. Inceputul concertului seara la orele 8 1/2.

Programul concertului: 1. »Păstorita», cor mixt și solo de A. Gevaert—D. G. Kiriac. 2. »Cântecul străinătății» cor bărbătesc aranjat de I. Vidu. 3. »Deșteptarea păsărilor» cor pe trei voci egale și duet-solo cu acomp. de pian, de I. Concone. 4. a) »Auzi valea?!» b) »Pic!» coruri bărb. aranjate de I. Vidu. 5. »Fetița din Toscana» cor mixt de L. Gordigiani—I. Vidu. 6. »Primăvara» cor pentru trei voci egale și solo cu acomp. de pian, de F. Campana. 7. »Din șezătoare» cor mixt și solo de I. Vidu. — Soli: dna E. Avramescu, dna E. Boeriu, dna M. Molitori și dl I. Dragomir. — Acompaniamentul de pian susținut de dna M. Branisce.

36 ani încuiat în pivniță. Autoritățile din Bruxela (capitata Belgiei) au descoperit o feroasă crimă. Un domn distins Buckley ținuse pe frate-sau încuiat într'o pivniță 36 ani întregi. Toată lumea credea, că fratele era mort de mult. Buckley și sora sa încuiaseră pe bietul frate încă în anul 1868 în pivnița casei și de atunci nu i-au mai dat drumul din întunerecul subteran. Când l'au închis era de 20 ani, acum e deci de 56 ani. Starea lui e jalnică. Sărmanul era asemenea unui cadavru. Părul îi căzuse de tot. Barba îi crescuse până la genunchi. Din cauza singurătății, la care fusese osindit, nu mai putea vorbi deloc și făcea impresia unui animal. Causa acestei izolări sfâșietoare era lăcomia fratelui său, care voia să se facă stăpân pe partea lui de avere.

Concurs.

Spre scopul conferirii de *stipendii* din »Fundațiunea lui Gozdu» pe anul școlar 1904/5 pentru școalele medii, facultăți, universități și școalele de ca-deți militari la armata comună și honvezi — se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenți să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici:

a) că sunt fii de cetățeni unguri și aparțin bisericii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezașilor, provăzut cu clasula parohului competent, că și de present aparține la biserica greco-orientală română;

b) că studează cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subștearnă studenții dela școalele medii atestatul despre anul școlar 1903/4, ear' cei dela facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și și respective documentul despre progresul făcut;

c) că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul dirigătoriei politice competente. Atestatul se cuprindă și date pozitive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, ear' dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concurent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa intru timp și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fiecare concurent are să arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, cum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Cei ce voesc să studieze în străinătate au să arete necesitate de a face studii în străinătate ca în cazul dacă li-se va vota stipendiu să se poată îndată exopera concesiunea ministerială prescrisă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipedii spre absolvirea școalelor militare de cadeți, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiilor sta-

verite în acest concurs (p. 1 a) c), 2, 3, 6, 8, și 9) numai atunci se vor extrada comanda școalei militare dacă concurentul va documenta că este privit de elev regulat la respectiva școală de cadeți.

6. Petițiunile instruate cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui Gozdsu, Budapest VII, Holló utcza 8. sz. până la 5 August n. c.

7. Totodată se provoacă toți stipendistii actuali, prin urmare și cei absolvenți cari cer ajutoare pentru depunerea rigoroaselor și câștigarea gradului de doctor, că până la termenul susindicat, și pe lângă observarea p. 3 din acest concurs, să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1903/4 căci altcum li-se va sista stipendiu, resp. nu vor căpăta ajutorul.

8. Petițiunile cari nu sunt instruate cu documentele sus amintite sau sosite după termenul exscris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul expedării regulate, fiecare concurent să indice în petițiune locul și posta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunei lui Gozdsu ținută în Iunie 1904.

Comitetul.

„DACIA“

instituit de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5½%.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin instituit.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de dădneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvază fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Diracțiunea.

„THE STANDARD“

fondată în anul 1823.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000— Dividende solvite Cor.: 170.000.000—

Avere proprie: 260.000.000— Despăgubiri de viață 520.000.000—

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz József Nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).

22—50

Centrala generală: Edimburg (Anglia).

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri —
Bilete de log. —
Broșuri —
Circulare —
Bil. de vizită —
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist. —
Placate —
Ord. de dans —
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent. —
Anunțuri —
Registre —
Imprimare —
Couverte —
Bilete de cun. —
Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani și este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

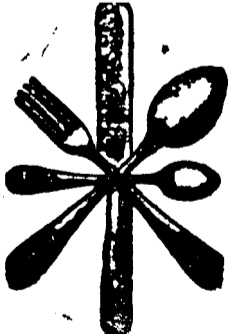
pe lângă că efectuește ori-ce co-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.

Cumpărare ocazională!

32 bucăți numai 6 fl.

În urma prea marelui deposit al unei fabrici de obiecte de metal, sunt încredințat să vind marfa acesteia în prețul cu care se face. Spedez dară, până când depositul sustă, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într'o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat

laptele și 1 sitiță de străcurat supa. — 32 bucăți cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

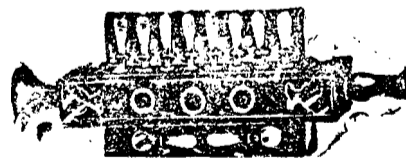
Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuiește cu cel mai scump argint, și ca unul fiecare să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cât dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsească din nici o casă.

Singur expeditor este: **Iosif Aufferberg's Centrale**

(226) 23—25 Budapesta VI., Strada Proféta nr. 5.

Comandele se trimit spedând banii înainte sau contra ramburs.

Minunat instrument musical!

Pe „Flötophon“ poate cânta ori cine melodii, marșuri și dansuri, fără a cunoaște notele. Societăților, turiștilor, e foarte recomandabil de petrecere. Tonul lui e fermecător.

Acest minunat instrument musical are 10 clape, 20 tonuri, 2 clape de bas și pentru 3 cor. se capătă în formă elegantă. 3 bucăți costă 8 cor. „Flötophon“ mai puternic, cu ton fermecător, costă 5 și 6 coroane.

Cu rambursă trimite

Centr. lui Aufferberg József

Budapest, VI., Proféta-u. 5.

Noul Lampă electrică de busunar

cu mecanism american
indispensabilă pentru ori-ce economie casnică.

Să poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corespunzătoare.

Lu fiecare e de lipsă pentru luminarea chililor, treptelor, ambitelor și localităților laterale.

Pentru oficerii la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moașe cu ocaziunea vizitelor de noapte. În fabrice,

mori, pivnițe și deposite unde se păstrează materii explosive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru econoame este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covoare. Pe proprietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu aceasta te poți sur și noaptea în pod unde se păstrează nitrețul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 filei subministrăm altul nou. Prețul 4 coroane.

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin 5 cor.

Strat de rezervă 1 cor. 20 fl.

(227) Se trimit cu rambursă de 23—25

Stabilimentul Central alui **IOSIF AUFFENBERG**
BUDAPEST, Strada Proféta 5.